

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 26 października 1962 r.

w sprawie czynności komorników.

Na podstawie art. IX pkt 1 i 4 przepisów wprowadzających prawo o sądowym postępowaniu egzekucyjnym (Dz. U. z 1932 r. Nr 93, poz. 804, z 1933 r. Nr 82, poz. 599, z 1938 r. Nr 89, poz. 609, z 1946 r. Nr 57, poz. 321, Nr 60, poz. 329, Nr 63, poz. 345 i 346, z 1947 r. Nr 65, poz. 391, z 1953 r. Nr 29, poz. 113 i z 1954 r. Nr 25, poz. 93) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1.

Przepisy wstępne.

§ 1. Komornik przy wykonywaniu czynności urzędowych obowiązany jest do stosowania przepisów prawa, a w szczególności niniejszego rozporządzenia.

§ 2. Powołane w niniejszym rozporządzeniu artykuły oznaczone cyfrą arabską dotyczą kodeksu postępowania cywilnego, oznaczone zaś cyfrą rzymską — przepisów wprowadzających prawo o sądowym postępowaniu egzekucyjnym.

§ 3. Komornik wykonuje należące do niego czynności osobiście, o ile przepisy prawa, a w szczególności niniejsze rozporządzenie, nie stanowią inaczej.

§ 4. 1. Komornik może pod swoją odpowiedzialnością majątkową zlecić praktykantowi przeprowadzenie postępowania egzekucyjnego w sprawach o roszczenia pieniężne nie przekraczające 2.000 zł z wyłączeniem egzekucji z nieruchomości oraz dokonanie określonych czynności w innych sprawach, z wyjątkiem:

- 1) sprzedaży lub wydania wierzycielowi mienia o wartości przekraczającej 2.000 zł,
- 2) wykonania eksmisji z lokalu, pomieszczenia, gruntu lub przedsięwzięcia,

- 3) wykonania postanowienia o zastosowaniu przymusu osobistego,
- 4) odebrania i wydania osoby,
- 5) ustalenia wysokości kosztów egzekucyjnych w sprawach o roszczenia niepieniężne oraz o roszczenia pieniężne przekraczające 2.000 zł,
- 6) sporządzenia planu podziału sumy uzyskanej z egzekucji,
- 7) wydawania decyzji i podpisywania dokumentów, dotyczących depozytów.

2. Zlecenie powinno być wystawione na piśmie i określać sprawę lub czynność, do której przeprowadzenia praktykant został upoważniony.

3. Praktykant przy wykonywaniu zleconych mu czynności uprawniony jest do przyjmowania od stron zainteresowanych sum pieniężnych na pokrycie egzekwowanych roszczeń.

§ 5. Przepisy dotyczące komorników stosuje się odpowiednio do praktykantów w zakresie, w jakim wykonują oni zleczone im czynności urzędowe.

Rozdział 2.

Przepisy ogólne.

§ 6. Komornik, który ma podstawę do wyłączenia się, przedstawia prezesowi właściwego sądu powiatowego przyczynę wyłączenia.

§ 7. Wniosek strony o wyłączenie komornika komornik przedstawia niezwłocznie prezesowi właściwego sądu powiatowego, dołączając swoje wyjaśnienia (art. 526). Do zarządzenia prezesa sądu komornik, spełnia tylko czynności nie cierpiące zwłoki.

§ 8. Komornik załatwia sprawy w kolejności wpływu. Komornik powinien pominąć normalną kolejność, gdy tego wymaga urasudniony interes wierzyciela, w szczególności w sprawach dotyczących egzekucji należności alimentacyjnych, należności ze stosunku pracy i z tytułu szkód, wyników z wypadków w zatrudnieniu, należności sądowych oraz zabezpieczenia.

§ 9. Jeżeli wierzyciel nie jest w stanie uzyskać informacji niezbędnych do wszczęcia lub prowadzenia postępowania egzekucyjnego, komornik postąpi stosownie do art. 517 § 1.

§ 10. 1. Przy wykonywaniu orzeczeń wydanych na podstawie ustawy z dnia 21 stycznia 1958 r. o wzmożeniu ochrony mienia społecznego przed szkodami wynikającymi z przestępstwa (Dz. U. z 1958 r. Nr 4, poz. 11 i z 1960 r. Nr 51, poz. 298) komornik powinien mieć na względzie domniemanie przewidziane w art. 6 § 1 tej ustawy.

2. Jeżeli wydane na podstawie powołanej w ust. 1 ustawy postanowienie o dokonaniu zabezpieczenia na nieruchomości mienia oskarżonego (podejrzanego) nie określa nieruchomości, na której ma nastąpić zabezpieczenie, lub sposobu zabezpieczenia (wpis hipoteki przymusowej, zakaz zbywania lub obciążania), komornik zwróci postanowienie organowi, który je wydał, w celu odpowiedniego uzupełnienia.

3. Jeżeli w toku dochodzenia zostanie ustalone, że oskarżony (podejrzany) lub osoba, przeciwko której działa domniemanie z art. 6 § 1 ustawy powołanej w ust. 1, są właścicielami nieruchomości, postanowienie zaś nie przewiduje dokonania zabezpieczenia na tej nieruchomości, komornik zawiadomi niezwłocznie o wyniku dochodzeń organ, który wydał postanowienie.

§ 11. 1. Przed nałożeniem grzywny (art. 517¹ § 1, art. 643 i 657 § 4) komornik odbierze wyjaśnienia od osoby, która ma być ukarana, chyba że osoba ta uchyła się od złożenia wyjaśnień, a następnie postąpi stosownie do okoliczności.

2. Po uprawomocnieniu się postanowienia o ukaraniu grzywną komornik — jeżeli jest sam właściwy do ściągnięcia grzywny — zakłada nowe akta i przystępuje do czynności egzekucyjnych. Jednocześnie komornik przesyła wypis prawomocnego postanowienia o ukaraniu grzywną sądowi, w którego okręgu urządza, w celu dokonania wpisu w księdze należności.

3. Jeżeli do ściągnięcia grzywny właściwy jest inny komornik, komornik, który wydał postanowienie, przesyła dwa wypisy postanowienia sądowi, w którego okręgu urządza właściwy komornik. Sąd ten dokonuje wpisu w księdze należności na podstawie jednego egzemplarza wypisu postanowienia, drugi zaś przesyła właściwemu komornikowi.

§ 12. Przed przystąpieniem do zajęcia komornik sprawdzi w swoich księgach i aktach, czy do tego samego majątku nie jest już skierowana egzekucja, i stosownie do wyniku sprawdzenia zaznaczy w repertorium łączność spraw i połączy akta.

§ 13. Komornik powinien zbadać, czy majątek, do którego jest skierowana egzekucja, nie jest obciążony zastawem rejestrowym.

§ 14. Wybór czasopisma, w którym mają być ogłaszane obwieszczenia, należy do komornika, jeżeli przez właściwego sądu powiatowego nie dał mu pod tym względem wskazówek.

§ 15. O wyasygnowanie sumy, potrzebnej na tymczasowe pokrycie wydatków gotówkowych, związanych z postępowaniem egzekucyjnym w sprawie wierzyciela, którego zwolniono od kosztów sądowych lub który korzysta z ustawowego zwolnienia od obowiązku wniesienia zaliczki na wydatki, komornik zwraca się do prezesa właściwego sądu powiatowego.

§ 16. Pisma komornika, skierowane do stron i innych osób w toku postępowania egzekucyjnego, doręczane są za poświadczeniem odbioru, które dołącza się do akt.

§ 17. Pisma powinny być doręczone przez komornika osobiście jedynie w przypadkach prawem przewidzianych. Doręczanie pism przez pocztę i organy prezydentów rad narodowych normują odrębne przepisy.

§ 18. Przy dokonywaniu doręczeń żołnierzom w czynnej służbie wojskowej oraz funkcjonariuszom Milicji Obywatelskiej komornik stosuje się do przepisów regulaminu czynności sądów wojewódzkich i powiatowych w sprawach cywilnych i karnych.

§ 19. O upomnieniu lub wydaleniu strony, która podczas czynności egzekucyjnych zachowuje się niewłaściwie, komornik uczyni wzmiankę w protokole (art. 521);

§ 20. 1. O pomoc organów Milicji Obywatelskiej lub organów wojskowych komornik zwraca się na piśmie do właściwego dowódcy jednostki.

2. W przypadkach nie cierpiących zwłoki komornik może zwrócić się bezpośrednio do niższych organów nawet ustnie (art. 522 § 1).

§ 21. Oprócz przepisów art. 576—584 komornik powinien mieć na względzie także przepisy szczególne, ograniczające egzekucję.

§ 22. W celu wyjednania zgody właściwego przedstawiciela dyplomatycznego (art. 557 § 2) komornik zwraca się do prezesa właściwego sądu powiatowego.

§ 23. Jeżeli osoby, które w myśl przepisów kodeksu postępowania cywilnego nie podlegają jurysdykcji sądów polskich (art. 5 § 1), są podnajemcami lub wynajmują część większego mieszkania, należy stosować przywilej ograniczenia egzekucji (art. 557 § 2 i art. 576) jedynie do pomieszczeń wynajmowanych przez te osoby. W razie wątpliwości komornik zwróci się do prezesa właściwego sądu powiatowego o wyjaśnienie.

§ 24. 1. O zamierzonej czynności w obrębie budynków wojskowych lub na okręcie wojennym komornik może zawiadomić właściwego dowódcę jednostki wojskowej także ustnie (art. 557 § 1).

2. O wykonaniu tego obowiązku i o asyście wyznaczonej przez dowódcę jednostki wojskowej komornik uczyni wzmiankę w protokole, jeżeli czynność wymaga spisania protokołu.

§ 25. Za porę nocną uważa się czas od godziny dwudziestej pierwszej do godziny siódmej dnia następnego (art. 556).

§ 26. Biegły, który nie jest stałym biegłym sądowym, przed przystąpieniem do czynności składa wobec komornika i podpisuje zapewnienie sumiennego i bezstronnego spełnienia obowiązku (art. 559) według następującej formuły: „Zapewniam uroczyście, że powierzone mi obowiązki biegłego wykonam z całą sumiennością i bezstronnością”. Podpisane zapewnienie dołącza się do akt.

§ 27. Jeżeli wezwany przez komornika biegły bez usprawiedliwionej przyczyny nie stawił się albo odmówił złożenia zapewnienia sumiennego i bezstronnego spełnienia obowiązku lub odmówił złożenia opinii albo opóźnił się z jej złożeniem, komornik doniesie o tym sądowi (art. XI).

§ 28. Wynagrodzenie biegłych ustala komornik, kierując się przepisami o wynagrodzeniu biegłych w postępowaniu sądowym.

§ 29. Do przetargu przedmiotów, których nabycie wymaga zezwolenia władzy, komornik dopuści jedynie osoby posiadające takie zezwolenie. W protokole przetargu komornik wskaże władzę, która wydała zezwolenie, oraz datę i numer zezwolenia.

§ 30. 1. Otrzymane od strony zabezpieczenie (art. 553 § 1) komornik złoży do depozytu sądowego najpóźniej następnego dnia. W tymże terminie komornik składa do depo-

zytu pieniądze zagraniczne, papiery wartościowe na okaziciela, dokumenty, klejnoty i przedmioty ze złota, platyny i srebra, tudzież inne kosztowności, otrzymane przy wykonaniu czynności egzekucyjnych, jeżeli nie następuje niezwłoczne wydanie ich wierzycielowi.

2. Komornik nie ma obowiązku składania do depozytu przedmiotów wymienionych w ust. 1, jeżeli mają one być wydane w ciągu najbliższych trzech dni, a wartość ich nie przekracza 1.500 zł.

§ 31. 1. Wartość dewiz i pieniędzy zagranicznych komornik obliczy na podstawie obowiązującej tabeli kursów dewiz i pieniędzy zagranicznych, ogłoszonej w Monitorze Polskim przez Narodowy Bank Polski. Obliczenie wartości następuje według kursu kupna, przewidzianego dla transakcji z tytułu realizacji (sprzedaży) mienia.

2. Komornik obliczy wartość:

- 1) polskich papierów wartościowych — według ich wartości nominalnej, z zastosowaniem w razie potrzeby przeliczenia przewidzianego przepisami o określeniu wysokości nie umorzonych zobowiązań pieniężnych i o zmianie systemu pieniężnego;
- 2) zagranicznych papierów wartościowych — na podstawie informacji Narodowego Banku Polskiego co do ich wartości giełdowej lub rynkowej za granicą.

§ 32. Wydając pieniądze lub inny majątek, komornik powinien przekonać się o tożsamości odbiorcy oraz odebrać od niego pokwitowanie na piśmie. W pokwitowaniu komornik powinien odnotować, na jakiej podstawie stwierdził tożsamość odbiorcy.

§ 33. Wydanie przez komornika wartości dewizowych wierzycielowi będącemu cudzoziemcem dewizowym, jego pełnomocnikowi lub osobie przez nich wskazanej może nastąpić tylko na podstawie ogólnego lub indywidualnego zezwolenia dewizowego.

§ 34. Po ukończeniu postępowania oraz w razie zwrotu tytułu wykonawczego komornik uczyni na tytule wykonawczym wzmiankę, że roszczenie zostało zaspokojone w całości albo w oznaczonej części (art. 562). Jeżeli tytuł przesłany został sądowi, gdy tam ma być dokonany podział funduszy osiągniętych z egzekucji, uczynienie powyższej wzmianki należy do sekretarza sądu.

§ 35. Przedstawiając akta sądowi dla dokonania podziału sumy uzyskanej z egzekucji, komornik dołączy do akt zestawienie kosztów poniesionych przez każdego z wierzycieli.

Rozdział 3.

Czynności dotyczące egzekucji z ruchomości, wierzytelności i innych praw majątkowych.

§ 36. Jeżeli komornik na wniosek jednej ze stron prześle zajętą ruchomość komornikowi innego sądu (art. 607 § 2), komornik innego sądu jest właściwy jedynie do wykonania czynności koniecznych do przeprowadzenia licytacji.

§ 37. Odzież, którą dłużnik ma na sobie, komornik przeszuka w przypadkach przewidzianych ustawą (art. 560 § 1) tylko wówczas, gdy zachodzi uzasadnione domniemanie, iż w ten sposób wykryte zostanie mienie, które może być zajęte na zaspokojenie wierzyciela.

§ 38. Przed przystąpieniem do przeszukania odzieży komornik wezwie dłużnika, aby opróżnił sam kieszenie i schowki odzieży.

§ 39. Przeszukanie odzieży, którą dłużnik ma na sobie, nie może być dokonane w miejscu publicznym. W przypadku gdy dłużnik jest odmiennie płci niż komornik, przeszukania odzieży, którą dłużnik ma na sobie, powinna dokonać osoba takiej samej płci pod nadzorem komornika.

§ 40. 1. Przystępując do zajęcia zwierząt podlegających kontraktacji komornik powinien zażądać od dłużnika in-

formacji, czy zawarł on umowę kontraktacyjną, oraz okazania tej umowy.

2. Zajęcie zakontraktowanych zwierząt powinno nastąpić jedynie wówczas, gdy dłużnik nie posiada innych ruchomości, z których egzekucja doprowadziłaby do zaspokojenia należności i kosztów egzekucyjnych.

3. O zajęciu zakontraktowanych zwierząt komornik zawiadomi niezwłocznie właściwą jednostkę kontraktującą.

§ 41. W protokole zajęcia komornik, wyszczególni przedmioty zajmowane, podając ich istotne znamiona i cechy wyróżniające (art. 539 § 1), a ponadto zamieści oświadczenia osób obecnych przy zajęciu (art. 539 § 2) oraz uzyskane nawet z innych źródeł informacje mogące przyczynić się do wyjaśnienia, czy zajęte przedmioty nie były zwolnione od egzekucji na podstawie przepisów szczególnych.

§ 42. Przy oszacowaniu zajętych przedmiotów komornik powinien oznaczyć ich zwykłą wartość sprzedażną (art. 594 § 1).

§ 43. Zarządzenie mające zapobiegać usunięciu nie zajętych ruchomości w razie odroczenia dalszego ciągu zajęcia (art. 591) może polegać na opieczątowaniu pomieszczeń, w których ruchomości się znajdują, jeżeli tylko na to pozwalają okoliczności danego przypadku.

§ 44. Jeżeli egzekucja skierowana została do części ułamkowej rzeczy należącej do kilku osób, o zajęciu rzeczy oraz o dalszych czynnościach egzekucyjnych komornik zawiadamia na równi z dłużnikiem także innych współwłaścicieli rzeczy.

§ 45. Do protokołu sprawdzenia zajętych ruchomości (art. 593) nie wciąga się ponownie tych ruchomości, lecz tylko zaznacza się ujawnione różnice między pierwotnym protokołem zajęcia a stanem stwierdzonym przy sprawdzeniu.

§ 46. O ponownym zajęciu ruchomości (art. 593 § 1) komornik zawiadamia dłużnika (art. 551 § 1).

§ 47. W razie skierowania egzekucji do przedmiotu, z którego prowadzi się egzekucję administracyjną, komornik po dokonaniu zajęcia zwróci się do właściwego organu egzekucyjnego o przekazanie mu akt egzekucji administracyjnej i prowadził dalej egzekucję łączną.

§ 48. W celu ujawnienia zajęcia ruchomości komornik nakleja na niej kartkę ze swoją pieczęcią albo przymocuje tę kartkę sznurkiem z pieczęcią lakową. Gdyby tych sposobów nie dało się użyć lub gdyby oznaczenie z osobną wielu rzeczy tego samego rodzaju nastroczało znaczne trudności, komornik postąpi stosownie do okoliczności (art. 596 § 1); w każdym razie powinien mieć na względzie, aby ruchomość nie została uszkodzona.

§ 49. Oddając zajętą rzecz ruchomą pod dozór, komornik uprzedzi dozorcę o jego obowiązkach (art. 597—599) i ustali wynagrodzenie dozorczy stosownie do okoliczności.

§ 50. Na termin licytacji ruchomości komornik wezwie biegłego, jeżeli zachodzi potrzeba dokonania oszacowania (art. 594 § 2).

§ 51. Do protokołu licytacji ruchomości, która odbywa się ustnie, wciąga się tylko najwyższą cenę zaoferowaną co do każdego przedmiotu (art. 613 § 1 i § 2).

§ 52. Wezwanie do postąpienia na licytacji ruchomości (art. 616) komornik wyraża przez trzykrotne wygłoszenie ostatnio postąpionej ceny z jednoczesnym zapytaniem: „Kto da więcej?”. Brak dalszych postąpień komornik stwierdza wypowiedzeniem wyrazu: „nikt”.

§ 53. Udzielenie przybicia przy sprzedaży ruchomości komornik zaznacza w protokole licytacji (art. 616), wpisując przy tym imię, nazwisko i miejsce zamieszkania nabywcy.

§ 54. Niezwłocznie po upływie terminu wyznaczonego do uiszczenia reszty ceny za nabyte na licytacji ruchomości

(art. 619), jeżeli nabywca nie wykona swego obowiązku, komornik stwierdzi to przez odpowiednią wzmiankę w protokole licytacji.

§ 55. Sprzedaży z wolnej ręki papierów wartościowych komornik dokona za pośrednictwem właściwej instytucji bankowej (art. 606). Koszty stąd wynikające będą pokryte z sumy osiągniętej ze sprzedaży.

§ 56. Przyznanie wierzycielowi na własność ruchomości, której licytacja nie doszła do skutku, może nastąpić, jeżeli jest kilku wierzycieli egzekwujących, dopiero po upływie dwóch tygodni od daty doręczenia zawiadomienia komornika o niedoszedłej do skutku licytacji (art. 622 § 2 i art. 623).

§ 57. Wydając ruchomości nabywcy, komornik weźmie od niego pokwitowanie odbioru bądź w protokole licytacji, bądź na oddzielnej karcie, którą dołącza do akt.

§ 58. Otrzymując ruchomości od dłużnika prawa służącego dłużnikowi egzekwowanemu (art. 649), komornik jednocześnie opisze i oszacuje otrzymane ruchomości.

§ 59. Dowód tożsamości konia komornik pozostawia dotychczasowemu jego posiadaczowi do chwili odebrania konia w celu wydania go wierzycielowi lub nabywcy licytacyjnemu.

§ 60. Jeżeli przedmiotem egzekucji jest należność za pracę, dłużnik zaś ze względów technicznych nie może pobrać podatku od wynagrodzeń, w szczególności na skutek skierowania egzekucji do wierzycielności służącej dłużnikowi wobec osoby trzeciej, obliczenie i pobranie podatku od wynagrodzeń należy do komornika.

§ 61. 1. Zajęcie wkładów znajdujących się na rachunku oszczędnościowym w Powszechnej Kasie Oszczędności może nastąpić tylko przez zajęcie książeczki oszczędnościowej z jednoczesnym odebraniem jej przez komornika. Przelew na konto komornika kwot znajdujących się na rachunku oszczędnościowym, z uwzględnieniem przepisu art. 38 prawa bankowego, wymaga uprzedniego zajęcia książeczki. O zajęciu książeczki oszczędnościowej i zwolnieniu jej spod zajęcia komornik zawiadamia niezwłocznie oddział Powszechnej Kasy Oszczędności, który książeczkę wystawił.

2. Z zajętej książeczki może być na wniosek jej właściciela wypłacona kwota wolna od zajęcia. W celu realizacji tej wypłaty komornik przesyła zajętą książeczkę do wskazanego przez właściciela książeczki oddziału Powszechnej Kasy Oszczędności z określeniem kwoty podlegającej wypłacie i z poleceniem zwrotu książeczkę ze stanem odpowiadającym zajętej kwocie.

§ 62. W razie skierowania egzekucji do wkładu na rachunku bankowym w Narodowym Banku Polskim komornik dokonując zajęcia wskazuje bankowi rachunek, z którego zajęcie ma być dokonane, a jeżeli nie zna stanu rachunków dłużnika, poda, że zajęcie powinno być dokonane w pierwszym rzędzie z rachunku rozliczeniowego lub bieżącego, w braku zaś dostatecznych środków na tych rachunkach — kolejno z rachunku środków na inwestycje i kapitalne remonty, z rachunku rozliczeń inwestycyjno-remontowych oraz z innych rachunków o specjalnym przeznaczeniu.

§ 63. 1. Wzywając dłużnika zajętej wierzycielności, aby należne świadczenia przekazywał lub wypłacał bezpośrednio wierzycielowi egzekwowanemu (art. 638 § 2), komornik wezwie go jednocześnie:

- 1) do wpłacenia kosztów postępowania i opłat,
- 2) do wpłacenia zajętej wierzycielności komornikowi, jeżeli do niej jest lub zostanie skierowana inna jeszcze egzekucja, chyba że zajęta wierzycielność wystarcza na pokrycie wszystkich egzekwowanych należności,
- 3) do bezwzględnego zawiadomienia komornika o każdym świadczeniu, przekazanym lub wypłaconym bezpośrednio wierzycielowi egzekwowanemu, o zaprzestaniu przekazy-

wania lub wypłacania świadczeń i przyczynie tego zaprzestania.

O dokonaniu wezwania komornik czyni wzmiankę na tytule wykonawczym i w repertorium w rubryce „Uwagi”.

2. Jeżeli komornik nie otrzymuje zawiadomień wskazanych w ust. 1 pkt 3, powinien wezwać dłużnika zajętej wierzycielności do udzielenia w terminie tygodniowym informacji o stanie egzekucji oraz o przyczynie nieotrzymywania zawiadomień.

3. W przypadku gdy wierzyciel egzekwujący zażąda wydania tytułu wykonawczego, komornik uczyni na tytule wykonawczym wzmiankę, o której mowa w § 34, na podstawie zawiadomień otrzymanych od dłużnika zajętej wierzycielności.

Rozdział 4.

Czynności dotyczące egzekucji z nieruchomości.

§ 64. Niezależnie od obowiązku dopełnienia czynności, przewidzianych w art. 664, komornik zawiadamia sąd o wszczęciu i ukończeniu przez niego postępowania dotyczącego egzekucji z nieruchomości.

§ 65. Jeżeli wniosek o wszczęcie egzekucji dotyczy nieruchomości, z której egzekucja jest już prowadzona przez innego komornika, należy przesłać wniosek temu komornikowi, zawiadamiając o tym stronę (art. 662 § 2).

§ 66. O wszczęciu egzekucji z ułamkowej części nieruchomości (art. 748) i o dalszych czynnościach egzekucyjnych komornik zawiadamia wszystkich współwłaścicieli nieruchomości na równi z dłużnikiem.

§ 67. Sposób dokonania opisu i oszacowania nieruchomości normują odrębne przepisy.

§ 68. Jeżeli nieruchomość oszacował wierzyciel (art. 680), należy w protokole opisu wskazać jego imię i nazwisko i uczynić wzmiankę, że dłużnik i uczestnicy nie sprzeciwili się oszacowaniu.

§ 69. Komornik zawiadamia o zajęciu nieruchomości Państwowy Zakład Ubezpieczeń (art. 670 § 1).

§ 70. Terminy licytacji nieruchomości komornik wyznacza za zgodą sądu.

§ 71. Tytułem rękojmi od licytantów (art. 695 § 2) można przyjmować gotowiznę lub książeczki oszczędnościowe Powszechnej Kasy Oszczędności. Jeżeli książeczka oszczędnościowa Powszechnej Kasy Oszczędności nie jest wystawiona na okaziciela, można ją przyjąć tytułem rękojmi tylko wówczas, gdy wraz z książeczką licytant złoży komornikowi pełnomocnictwo umożliwiające zgodnie z wewnętrznymi przepisami Powszechnej Kasy Oszczędności niezwłoczne podjęcie kwoty rękojmi. O złożeniu i zwrocie książeczki oszczędnościowej komornik zawiadamia oddział Powszechnej Kasy Oszczędności, który książeczkę wystawił.

§ 72. 1. Do protokołu licytacji nieruchomości wpisuje się imiona, nazwiska i miejsce zamieszkania licytantów z zaznaczeniem złożenia rękojmi; wciąga się również każde postąpienie.

2. Po skończonym przetargu komornik zakreśla puste miejsca w rubryce postąpień i wymienia imię i nazwisko licytanta, który zaoferował najwyższą cenę.

§ 73. Po wydaniu postanowienia o udzieleniu przybiccia komornik niezwłocznie przedstawia swoje akta sądowi.

§ 74. Przepisy dotyczące egzekucji z nieruchomości stosuje się odpowiednio do postępowania dotyczącego egzekucji z przedmiotów, co do których egzekucja prowadzona jest według przepisów o egzekucji z nieruchomości (art. 748, 756 i 850).

§ 75. W opisie statku należy wskazać: wymiary statku, tonaż, wyporność, maszyny, urządzenia wewnętrzne i zewnętrzne, części zapasowe i inne przynależności, rok, od którego statek jest w użyciu, miejsce przechowania rejestru, do którego statek jest wpisany, i inne szczegóły.

Rozdział 5.

Czynności dotyczące egzekucji roszczeń niepieniężnych.

§ 76. 1. Wykonanie tytułu wykonawczego nakazującego eksmisję dłużnika z lokalu mieszkalnego może nastąpić dopiero po upewnieniu się przez komornika, że dłużnik ma zapewnione pomieszczenie zastępcze lub że może powrócić do pomieszczenia, w którym dotychczas zamieszkiwał.

2. W razie choroby dłużnika, członka jego rodziny lub domownika komornik wezwie lekarza celem stwierdzenia, czy wykonanie eksmisji może się odbyć bez oczywistej szkody dla stanu zdrowia chorego, i postąpi stosownie do okoliczności.

§ 77. W przypadkach przewidzianych w art. 829 i 833 § 2 komornik przed oddaniem rzeczy na skład lub pod dozór dokona opisu rzeczy.

§ 78. 1. Przed przystąpieniem do przymusowego wykonania tytułu, zobowiązującego do wydania osoby, komornik wezwie dłużnika do wydania jej dobrowolnie w określonym terminie wierzycielowi albo osobie przez niego wskazanej.

2. Przymusowe odebranie osoby i wydanie jej wierzycielowi może być dokonane tylko w obecności wierzyciela lub osoby przez niego wskazanej. Komornik obowiązany jest zachować szczególną ostrożność, aby na skutek czynności egzekucyjnych osoba, która ma być odebrana, nie odniosła krzywdy fizycznej lub moralnej. W razie potrzeby komornik powinien zażądać pomocy od instytucji opieki społecznej.

§ 79. Nakaz osadzenia w zakładzie karnym dłużnika, w stosunku do którego zastosowany został przymus osobisty, wykonuje komornik dopiero po otrzymaniu od wierzyciela zaliczki na koszty sprowadzenia dłużnika do miejsca osadzenia oraz wyżywienia go przez czas trwania przymusu (art. 842 i 849). W tym celu komornik wezwie wierzyciela, aby w wyznaczonym terminie złożył odpowiednią sumę.

§ 80. 1. Komornik zawiadamia pisemnie właściwy zakład karny o terminie doprowadzenia dłużnika oraz o okresie czasu, na który orzeczono przymus osobisty.

2. Jeżeli w ustalonym terminie osadzenia albo w następnych dwóch dniach doprowadzenie dłużnika do zakładu karnego okaże się niemożliwe lub zbędne, komornik zawiadomi zakład karny i w miarę potrzeby ustali nowy termin osadzenia dłużnika.

§ 81. 1. Przystępując do wykonania nakazu osadzenia komornik powinien sprawdzić tożsamość dłużnika oraz doręczyć mu nakaz osadzenia.

2. Po doprowadzeniu dłużnika do zakładu karnego komornik doręcza administracji tego zakładu odpis nakazu osadzenia i odbiera zaświadczenie o osadzeniu dłużnika.

3. O osadzeniu dłużnika komornik zawiadamia niezwłocznie sąd, który wydał nakaz.

§ 82. Wskazaną przez zakład karny należność za wyżywienie dłużnika komornik przekazuje bez zwłoki z zaliczki otrzymanej od wierzyciela.

Rozdział 6.

Biurowość i przepisy kasowe.

§ 83. 1. Niezwłocznie po otrzymaniu pierwszego pisma, rozpoczynającego postępowanie, komornik zakłada akta, do których dołącza wszelkie dalsze pisma dotyczące sprawy.

2. Akta powinny być prowadzone według przepisów regulaminu czynności sądów wojewódzkich i powiatowych w sprawach cywilnych i karnych oraz instrukcji sądowej.

§ 84. Na każdym otrzymanym piśmie komornik kładzie prezentatę.

§ 85. Jeżeli pismo skierowane do komornika przez stronę nie odpowiada warunkom formalnym albo jeżeli nie uiszczono opłaty należnej w związku z pismem, komornik wezwie stronę do usunięcia wadliwości lub braków w terminie tygodniowym. Po bezskutecznym upływie terminu tygodniowego komornik zwróci pismo zawierające wniosek.

§ 86. Na wszystkich pismach skierowanych do stron, uczestników i innych osób, nie wyłączając wezwań i zawiadomień, należy umieścić oznaczenie komornika oraz wskazać jego siedzibę i sygnaturę akt.

§ 87. O dokonaniu czynności, która nie jest stwierdzona protokołem ani nie wynika z treści korespondencji, komornik uczyni wzmiankę w aktach sprawy.

§ 88. Przeglądanie akt przez strony (art. 523 § 1) może się odbywać tylko pod kontrolą komornika lub upoważnionej przez niego osoby.

§ 89. 1. Otrzymane wskutek czynności egzekucyjnych pieniądze komornik powinien wydać komu należy lub złożyć do depozytu sądowego w dniu otrzymania, a najpóźniej w dniu następnym.

2. Komornik może przesłać pieniądze osobie zainteresowanej na koszt dłużnika pocztą (przekazem pocztowym lub czekowym za zwrotnym poświadczeniem wypłaty) albo przekazać je na konto czekowe w Powszechnej Kasie Oszczędności lub na rachunek bankowy.

3. Dowody wypłaty sum należy przechowywać w aktach sprawy.

§ 90. 1. W sprawach o egzekucję należności pieniężnych na rzecz osób zamieszkałych za granicą, które nie mają w Polsce pełnomocnika upoważnionego do popierania egzekucji, komornik przekazuje wyegzekwowane sumy pieniężne na rachunek zagraniczny zablokowany zainteresowanego w najbliższym oddziale Narodowego Banku Polskiego, o czym zawiadomi zainteresowanego. W zawiadomieniu tym komornik zamieści krótkie pouczenie o trybie uzyskiwania zezwoleń dewizowych na przekazanie należności pieniężnych za granicę.

2. Jeżeli egzekucja dotyczy świadczeń alimentacyjnych, komornik po przekazaniu wyegzekwowanych sum na rachunek zagraniczny zablokowany alimentowanego wystąpi z urzędu do Narodowego Banku Polskiego o wydanie zezwolenia dewizowego, a następnie zleci oddziałowi Narodowego Banku Polskiego, prowadzącemu powyższy rachunek, przekazanie za granicę na rzecz alimentowanego równowartości sum dozwolonych do przekazania za granicę.

§ 91. Niezwłocznie po ukończeniu postępowania egzekucyjnego komornik zwraca wierzycielowi pozostałość zaliczki.

§ 92. Sumy nie doręczone osobom zainteresowanym lub przez nie zwrócone komornik złoży niezwłocznie do depozytu sądowego.

§ 93. W razie zastępstwa lub zmiany na stanowisku komornika należy przekazać zastępcy lub następcy zaliczki oraz wszelkie pobrane sumy według zestawienia, których spraw kwoty te dotyczą. Komornik nie przekazuje sum ryczałtowych, pobranych tytułem zwrotu wydatków kancelaryjnych od wniosków, na podstawie których dokonał którejkolwiek z czynności przewidzianych w § 21 taksy za czynności komorników.

§ 94. Szczegółowe zasady prowadzenia przez komorników biurowości określi zarządzenie Ministra Sprawiedliwości.

Rozdział 7.

Przepisy przejściowe i końcowe.

§ 95. Traci moc rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 15 grudnia 1932 r. — Instrukcja dla komorników (Dz. U. z 1932 r. Nr 114, poz. 946, z 1934 r. Nr 24, poz. 179,

z 1948 r. Nr 5, poz. 40, z 1951 r. Nr 35, poz. 274 i z 1958 r. Nr 40, poz. 185). Jednak do czasu wydania przepisów określonych w § 94 w zakresie biurowości komorników obowiązują przepisy dotychczasowe.

§ 96. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Minister Sprawiedliwości: *M. Rybicki*